

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור לחתום, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ז' טבת תש"פ: הדלקת נרות: ירושלים 4:12 תל-אביב: 4:26 חיפה 4:15 מוצאי שבת: ירושלים: 5:28 תל-אביב: 5:29 חיפה: 5:27 ר"ת: 6:05

פרשת ויגש

"זהסר כעס מלבך"

"אין לי רשות לכעוס"...

פעם הופיע בביתו של הגאון **רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי** זצ"ל בנו של אחד הרבנים והפציר ברבי חיים עוזר שימליץ בעד אביו להתקבל לרב בעיר מסויימת שהתפתחה בה משרת הרבנות. רבי חיים עוזר סבר שאותו רב לא מתאים לשם ולכן סירב לבקשת הבן.

כשראה הבן שרבי חיים עוזר לא נענה להפצרותיו, החל לדבר אליו בחוצפה ובעזות פנים, ואף התבטא בביטויים קשים שאין הדעת סובלתם. הנוכחים במקום לא האמינו למשמע אזנם, אך רבי חיים עוזר שתק כל העת ולא פצה פיו.

לאחר שיצא הלה מן הבית, שאל הגאון **רבי חזקיהו יוסף משקובסקי** זצ"ל (גאב"ד קריניק), שהיה בין השומעים, את רבי חיים עוזר, היאך זה שלא כעס על אותו מחוצף הרי גם לסבלנות יש גבול?

השיב לו רבי חיים עוזר: "הרי הוא בן ומשתדל למען אביו ואין לי רשות לכעוס עליו..."

הלמות עמלים – ח"ב

"ניכר בכוסו ובכעסו"...

פעם הוזמן הגאון **רבי בן ציון אבא שאול** זצ"ל למול תינוק ברחבת הכותל המערבי. רבים השתתפו במעמד הברית, בתוכם היה בחור מופרע ומפריע. הוא עמד ליד רבי בן ציון דחף ונדחף ועורר מהומה. רבי בן ציון נאלץ לזוז ממקומו מצד לצד כדי שלא יפריעו הלה במעשה המילה.

הפרעותיו של הלה הלכו וגברו והגיעו לשיאים בשעה שעמד רבי בן ציון לברך על הכוס. הלה דחף שוב ונשפך היין על בגדיו. רבי בן ציון נותר רגוע. הוא ניער וניגב את היין שנשפך עליו וביקש יין למלא שוב את הכוס, כאילו לא אירע דבר!

בדרך חזרה, הביע אחד המלווים את התפעלותו בפני רבי בן ציון: "למדנו רבינו כיצד לא כעס על הבחור המפריע ואף לא נזף בו!" הגיב רבי בן ציון כלאחר יד: "אלף כמוהו ולא אכעס!"

רבינו האור לציון – ח"ב

להסיר מדת הכעס ולנהוג בנחת עם הזולת!

נלמד מהפסוק: "ידבר נא עבדך דבר באזני אדוני ואל יחר אפך בעבדך" (פרק מד-יח)

נשאלת השאלה: לשם מה הוצרך יהודה לבקש "ואל יחר אפך"? אלא מפרש הכלי יקר משום שכך טבעו של כעס, שמביא לידי טעות. לכך הקדים יהודה לבקש מיוסף שלא יכעס, כדי שיכנסו דבריו הנוכחים וטענותיו ההגיוניות באוזניו. שכן אם יכעס, יגרום על ידי כך שלא יבין ולא יקבל טענותיו, אף אם טובים ונכוחים הם ולא יוכל לשפוט בצדק.

על התוצאות החמורות של מדת הכעס כתב **רבינו תם** ז"ל (בספר הישר שער ו): "הכעס הוא מן המדות הרעות, אשר ישחיתו העבודה. כי כל מי שיש לו כעס לא תתיישב העבודה בלבו בשעת כעסו. לא ישים אל לבו לכל מה שיעשה. רק ירבה שבועות ויחלל שם שמים, ויהרוג לרעהו, ויזיק לרעהו. ואשר בעלות חרון אפו ילך ויעבוד עבודה זרה, או יתאבד ויהרוג נפשו. ועל כן, לא יבטח האדם בעבודתו את ה' אם לא יוכל לכבוש כעסו".

לאור דבריו אלו של רבינו תם [ואשר מבואר כן בגמרא (נדרים כב.) "כל הכועס כל מיני גהנום שולטים בו" ובגמרא (שבת קה:) "כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה"] תמוה מאוד לשון התנא (באבות פ"ה משנה טו) "קשה לכעוס ונוח לרצות - חסיד" איזה מדת חסידות יש בזה מה שאין קל לכעוס, והרי כפי שהבאנו יש בזה עון חמור עד למאוד?

ויתכן שהביאור בזה כפי שכתב **האורחות צדיקים:** "אף על פי שהכעס מדה רעה מאוד. מכל מקום צריך אדם להנהיג עצמו בקצת העיתים במדת הכעס, כגון לייסר הרשעים ולהטיל אימה על בני ביתו ולזרוק מוראו בתלמידים. וכשכועס, על עושי העבירות, ישקול כעסו".

הוא שאמר התנא "קשה לכעוס" שגם הכעס המוצדק הזה, אצל החסיד הריהו בבחינת "קשה לכעוס ונוח לרצות". משום שהחסיד שולט שליטה מלאה על מדותיו והלך רוחו, ומשעבדם כליל למתחייב מדין התורה.

וכפי שפירש **המאירי** את דברי חז"ל (עירובין סה:) "בשלושה דברים אדם ניכר, בכוסו, בכיסו, ובכעסו" בכעסו - כלומר: אם הוא מושל ברוחו במדת הכעס, שזו אחת מן המדות הנכבדות שבעולם, ושהיפוכה מביאה לכלל טעות, והריסת כל מצב ופריצת כל גדר!

ובזה מתדבק במדותיו של הקב"ה שכובש כעסו. וכך מתבאר הפסוק (נחום פ"א) "אל קנא ונוקם ה' נוקם ובעל חימה". ולכאורה איזה שבח הוא להקב"ה שהוא בעל חמה ונוקם?! אלא ביאר **האלישיך הקי**: אין מדת הקב"ה כמדת בשר ודם שהכעס שולט בו, ואינו יכול לכבוש כעסו, כי הקב"ה הוא בעל חמה. כלומר: אדון הוא על חמתו ושולט עליו, שכן ברגע שרוצה כועס, וברגע שאינו רוצה, אינו כועס.

עלון "איש לרעהו" פרשת ויגש הוקדש לעילוי נשמות

הרב החסיד ר' יעקב קאפל צבי בן ר' מרדכי מנדל ז"ל

שיום היארצייט חל בעשרה בטבת ומנוחתו כבוד בהר הזיתים ירושלים עיה"ק תובב"א. ת. נ. צ. ב. ה.

חתנו, משפחת ר' נתן אפטרקוט, אנטוורפן-בלגיה. חתנו, משפחת ר' יוסף בנימין הכהן, בני ברק-ישראל. חתנו, משפחת ר' מרדכי מנדל, וינה-אוסטריה

מעלה נשגבה שלא לנטור למרעים לו, ואף להשיב טובה תחת רעה !

נלמד מהפסוק: "ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אותי... כי למחיה שלחני אלקים" (פרק מה-ה)

נמצאנו למדים מעלתו המופלאה והנשגבה של יוסף הצדיק, אשר לא די שמחל לאחיו שהשליכוהו לבור נחשים ועקרבנים ואחר כך מכרוהו לעבד, אלא אדרבה, עוד ניחמם ועודד את רוחם ודיבר על ליבם כי מעשיהם גרמו לו ולהם טובה גדולה! ובזה הבהיר להם כי זכאים הם ולכן גלגל הקב"ה זכות על ידם.

מפורסמים הם דברי חז"ל (בפתיחה לאיכה רבתי) שהזכות הגדולה של רחל שהעבירה על מדותיה וויתרה ללאה ומסרה לה סימניה כדי שלא תכלם (ראה גם פרק כט-כה ובפירוש"י) היא שנוקפת לזכותם של ישראל, שבזכות זו שומע השי"ת לקול בכייתה של רחל על גלות בניה ומקבל בקשתה על גאולתם. ומסתבר שיוסף הצדיק שהעביר על מדותיו, המשיך מאמו תכונה נשגבה זו.

חשבנו להוסיף ולחדד את המעלה הנשגבה הזו שראינו אצל רחל אמנו. שהרי הפסוק "ויזכור אלוקים את רחל" - שזכר לה שמסרה הסימנים לאחותה, בא אחרי פרשת הדודאים שמצא ראובן, ושרחל ביקשה אותם, וענתה לה לאה "המעט קחתך את איש..." ולכאורה יפלא: אם בזכות שמסרה הסימנים שמע ה' לרחל ונפקדה, מדוע נפקדה רק עתה, ולא קודם לכן, ונצטערה שנים בעקרותה?!

אלא יש ללמוד מכאן, שעיקר גדלות העברה על המדות שהיתה לה לרחל במסירת הסימנים ללאה, באה לידי ביטוי עז דוקא בפרשת הדודאים שאז סונסת בה לאה "המעט קחתך את איש..." שמתברר שרחל העלימה מידיעתה את הטובה הגדולה שגמלה לה, ואז עמדה רחל בפני נסיון קשה שאין כמותו: האם לגלות לה את האמת שהדודאים מגיעים לה בזכות ולא בחסד, ואעפ"כ הבלילה וקיבלה בהכנעה את גערתה של לאה. דוקא בזה הושלמה הזכות הנשגבה של רחל ששתקה והבליגה מעל טבע אנוש, ולכן רק עתה, מכח זכות זו, זכר לה ה' שמסרה סימניה, ונפקדה בדבר ישועה ורחמים.

בספרו שערי קדושה (ח"א ש"ו) כתב הצדיק המקובל **רבי חיים וויטאל זצ"ל**: הזהר מכל מיני כעס וקפידיא וגאווה אפילו לבני ביתך ואם יחרפך איש לא תענונו... והעבר על מדותיך לכל מי שחטא, ולא תרגיש צער אפילו בלבבך כי טוב הוא לך, כי כל המעביר על מדותיו מעבירין לו על כל פשעיו, ומכל שכן עוונות וחטאות. ואם עיני שכל לך, היה לך לחפש מי שיצערך, כי חיים אתה מבקש לך.

הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל היה אומר בענוותנותו: "איני יודע אם מדת ה"קפדנות" מתוקנת אצלי, כי יתכן שמה שאיני מקפיד הוא משום שכל אחד מכבד אותי. אבל אילו באתי לידי נסיון אפשר שהייתי מקפיד... משל למה הדבר דומה? לגנב שלא מצא זמן או מקום מתאים לגנוב, כלום נאמר שתיקן את מדת "חמדת הממון" שלוקה בה?

הוסיף רבי אליהו: מדת ה"וותרנות" ו"מעביר על מדותיו" נבחנת בביתו של אדם. שבו הוא הבעלים וחושב שכולם חייבים לקיים פקודתו. שם אפשר לבדוק כיצד הוא מצטיין במדה זו לפי איך שנוהג עם אנשי ביתו.

משיב טובה תחת רעה...

בעיר שגר בה הרה"ק **רבי לוי יצחק מונזון זצ"ל** (נכד רבי ישראל מרז'ין זצ"ל), התגורר אדם רע מעללים שהציק רבות לרבי לוי יצחק ורדף אותו ככל יכולתו. אך רבי לוי יצחק לא השיב למחרפו דבר ואף אסר על חסידיו להגיב, גם כאשר הלה הגדיש את הסאה.

והנה יום אחד הסתבך אותו רודף בחובות גדולים. בעיירה נפוצו השמועות כי כנראה בלית ברירה יאלץ הלה להמלט מנושיו, ומקרובי רבי לוי יצחק נשמו לרווחה. אך כעבור זמן שמעו כי עלה ביד הלה לפרוע את כל חובותיו והוא נותר בעיירה.

הסקרנים החלו לחקור מהיכן השיג הלה ממון כה רב. שהרי אין סיכוי שאי-מי ילוה לאדם כזה. והמענין שהוא עצמו לא ידע מהיכן הגיע אליו הכסף, הוא רק ידע לספר כי בבוקר בהיר אחד מצא תחת דלת ביתו מעטפה עם סכום כסף שהיה בו כדי לסלק את כל חובותיו. הכל ניסו לעלות על עקבותיו של הנדיב המסתורי. עד שהגבאי של רבי לוי יצחק חשף את הסוד:

יום אחד קרא לו רבי לוי יצחק ומסר בידו מעטפה עם סכום כסף נכבד. ציוה עליו ללכת באישון לילה לבית אותו אדם ולהניחה תחת הדלת בשקט ובהצנע. הגבאי עוד ניסה לטעון כי שמחה גדולה תהיה לתושבי העיר כשברנש זה יעזוב, ולכל הפחות לא לסייע לו בעת צרתו. אך רבי לוי יצחק עמד על דעתו. שאל הגבאי: מדוע לתת באישון לילה אולי עדיף לתת בידו ולומר שהרבי שלח ואולי יפסיק רדיפותיו.

אמר לו רבי לוי יצחק: "אכן צדקה היא מצוה גם כשיש בה 'נגיעות'. אך לתיקון המדות צריך שלא תהיה שום נגיעה בדבר. אם תתן לו ביד יתכן שתהיה לי נגיעה כי מעתה יבוש לרדפני. לכן תניח המעטפה כמו שביקשתי ותנצור לשונך..."

אך, כאמור, הגבאי לא הצליח לשמור את הסוד זמן רב. המעשה התפרסם ורבי לוי יצחק הקפיד על הדבר. ואילו אותו אדם רשע עזב את העיר מרוב בושה.

תפארת ישראל

"שלוש סיבות שאני פטור..."

מעשה מופלא שמענו מהרה"ג **ר"ש גריינמן** שליט"א על הגאון **רבי ניסים קרליץ זצ"ל**: באחד הימים ניגש לרבי ניסים, שכן שגר בבנין, וטען כי נגרם לו נזק גדול, מכיון שסיידו אצל הרב בביתו ושפכו את שאריות הצבע לבויב וזה עשה סתימה והוצרך להזמין אינסטלטור לתקן ושילם לו סך 600 ש"ח. על כן תובע מרבי ניסים שישלם לו את כל ההוצאות.

באין אומר ודברים, הוציא רבי ניסים מיד מכיסו 600 ש"ח ומסרו לשכן. אחרי שהלך, אמר רבי ניסים כי לפי האמת ישנן שלוש סיבות שהוא פטור מלשלם:

"סיבה ראשונה: כששופכים צבע זה לא עושה סתימה, זה נשטף. **סיבה שניה:** הקו בויב של השכן הוא מהצד השני של הבנין ולא משותף עמנו. **סיבה שלישית:** אנחנו כלל לא צבענו את הבית..." שאלוהו: "אז מדוע שילמתם?" השיב רבי ניסים: "עם שכנים צריך לדעת לחיות טוב ובשלום".

משבצות "זהב" לבושה...

אשה אחת שלא היתה בריאה בנפשה, היתה מציקה מאוד למשפחת הגאון **רבי חיים גריינמן זצ"ל**. היא נהגה לשפוך מים מלוכלכים על הכביסה הנקיה שהיתה תלויה בחוץ. רבי חיים ביקש מבני ביתו להוריד מהר ככל האפשר את הכביסה שנתלכלכה, כדי שהאמא, הרבנית, לא תראה ולא תהיה לה סיבה לכעס ותערומת על אותה אשה.

והיו פעמים שראתה זאת והתלוננה, אמר לה רבי חיים: תחשבי בדעתך שהיה גשם... שאלה הרבנית: וכי כך זה נראה אחרי גשם, הרי זה מלוכלך? אמר לה: תחשבי שהיו רוחות וחול עם גשם ומזה התלכלכה הכביסה.

וכשראה רבי חיים שהדברים לא הניחו את דעתה, ועדיין יש לה תרעומת, אמר לה: "תחשבי על כל ליכלוך וכתם שיש בבגדים, שהם זהב ויהלומים... כי אדם שעוצר בעצמו ושותק ואינו מגיב למרות שפגעו בו, ערכו לא יסולא בפז.

עפ"י "מילי דהספידא"

שלא להשתמש ולהנות מממון שאינו שלו!

נלמד מהפסוק: "וילקט יוסף את כל הכסף" (פרק מז-יב)

וכתב הרמב"ן: "שהיה [יוסף] איש אמונים שהביא את כל הכסף בית פרעה ולא עשה לעצמו אוצרות כסף... אבל נתן למלך הבורח בו כל הכסף. וקנה לו האדמה... ומצא בזה גם חן בעיני העם, כי ה' הוא המצליח את יראיו".

בספרו שפת תמים (פרק ה) מייעץ החפץ חיים עצה טובה לכל מעביד, כיצד יוכל להמנע ממכשול גזל העובדים שלו וקיפוח שכרם. וכך כתב:

"אעתיק בכאן דבר עצה אחת הנוגעת לענין איסור גזל ועושק שכר שכיר, והוא שכל אדם המבקש מחברו שיעשה לו איזה פעולה בשכר, יקצוב עמו המקח בתחילה. שאם לא כן, עלול מאוד להיות גזל ועושק שכר שכיר, אם לא ירצה להיות וותרן בממונו כדי לצאת מן הספק.

"ומצוי מאוד" - כותב הח"ח - "שאחר העבודה יש ויכוח בין האומן ובעל הבית בענין תשלום השכר, וכשיפרדו איש מרעהו, חושב כל אחד בנפשו שהוא נגזל מן השני אלא שאינו רוצה לריב אבל אינו מוחל בלב שלם... על כן הרוצה לצאת ידי שמים, יקצוב עם בעל המלאכה בתחילה ואז ייצא מידי כל ספק." עכ"ד.

ואמנם, גם כאשר חושב השכיר כי נגזל ונעשק הוא ממעבידו, ועל כן סובר כי רשאי לגזול ממנו חזרה כנגד חובו, אל לו לעשות דין לעצמו. וכמו שמצינו אצל יעקב אבינו שאף שרימוהו לבן עשרת מונים העיד יעקב על עצמו: "כי בכל כוחי עבדתי את אביכן." [ואף שמהגמרא (ב"מ צ:) משמע שעשה כן לפני משורת הדין, אך לדעת אבני שם נראה שסובר שזהו מעיקר הדין, ולכן גם הרמב"ם (בפ"י משכירות) כתב ללמוד מיעקב אבינו לכל אדם, שחייב לעבוד למעבידו בכל כוחו].

וכפי שאמרו חז"ל במדרש (מד"ר ע-יח): בנוהג שבעולם פועל עושה מלאכה עם בעל הבית שתים שלוש שעות באמונה, ובסוף הוא מתעצל במלאכתו, ואילו אצל יעקב, מה הראשונות שלמות [השנים שעבד בשביל רחל], אף האחרונות שלמות [אחר שהחלפה בלאה]. מה הראשונות באמונה, אף האחרונות באמונה. אין ספק כי את החינוך הטהור הזה לנאמנות ונקיון כפיים קיבל יוסף מיעקב אבינו ובהתאם לכך נהג במצרים.

וכך גם נאמר בתורה: "לא תעשו עול במשפט במדה במשקל ובמשורה" (ויקרא יט-לה). ולכאורה תמוה: מה שייך "משפט" לכאן?! אלא פירש ה"משך חכמה" כי בא הכתוב ללמדנו על בעל חנות שרואה שנכנס לחנותו אדם שחייב לו ממון ולא רוצה לפרוע, מזהירו הכתוב שלא יעשה "משפט" לעצמו ויגרע לו במשקל בשיעור הסכום שחייב לו, אלא עליו לתבוע אותו בבית דין.

נקי כפיים ובר לבב...

כאשר ישב פעם הגה"ק רבי חיים מצאנז זצ"ל בשולחנו הטהור בליל ש"ק, הובא לפניו מאכל גזר ("צימעס" בלע"ז). הנוכחים ראו כי הצדיק נוטל את הכף בידו, אך במקום לתוחבה בתבשיל, אוחזה בידו ומהפך בה לכאן ולכאן, כאילו חש שמהו אינו כשורה עם התבשיל.

לאחר מכן הניח את הכף מידו בחזרה על השולחן, מבלי שיטעם מאומה. תמחו החסידים מדוע מסרב הצדיק לאכול ממאכל השבת?

לאחר בירור קצר התברר, כי בערב שבת עבר ילד גוי בסמוך לבית רבי חיים, ובידו סל עם גזר. הילד התנהג בשובבות ובעקבות כך נשברה שמשו בחלון הבית. תפסו אותו הגבאים והענישו אותו וסל הגזר הוחרם ונלקח ממנו. הגזר שבסל הובא למטבח בית הצדיק וממנו הוכנו תבשילי השבת.

רבי חיים שלא ידע מכל הנעשה, כאשר המאכל הוגש לפניו, חש ברוח קודשו, כי מאכל זה אינו כשר למהדרין, שכן יש בו חשש גזל גוי, שהרי נלקח מהילד הגוי שלא ברצונו, ולכן סירב לאכול מתבשיל זה...

רבינו הקדוש מצאנז

"חנות הצדק והיושר"...

הגה"צ רבי עזרא הררי רפול זצ"ל היה ידוע בצידקותו ונאמנותו בעניני ממון. בעת מלחמת העולם המחירים הרקיעו שחקים והסוחרים ניצלו זאת כדי להתעשר. אולם רבי עזרא המשיך במשא ומתן של חסד ורק אצלו היה אפשר להשיג סחורות יקרות במחיר הזול ביותר. שכניו הגוים שהתפעלו מהנהגתו כינו את חנותו בתואר "חנות הצדק והיושר".

יום אחד ניגש יהודי לרבי עזרא וביקש ממנו להיות ערב על הלואה בסכום כסף גדול. אף שרבי עזרא ידע שבתקופה הזו קשה מאוד לאנשים להחזיר חובות [שהרי אף בזמנים רגילים טבעו של אדם שאינו פורע בזמן, וכבר הזהיר שלמה המלך להתרחק מהערבות] בכ"ז הסכים רבי עזרא וחתם לו על ערבות.

כשהגיע זמן הפרעון, הלווה לא שילם את חובו, והמלווה בא להפרע מהערב. מיד הוציא רבי עזרא סכום כסף גדול ושילם את החוב. נדהם המלווה ושאלו מהיכן היה לו לשלם מיד והרי בדרך כלל הערבים דוחים ב"לך ושוב ומחר אתן".

השיב לו רבי עזרא: כשקיבלתי עלי את הערבות, מיד התחלתי מידי יום ביומו לחסוך ולהכין את סכום הכסף לפירעון, שמא הלווה לא יפרע בזמנו.

מעשי חכמי הספרדים

"חשוב להיות ישר"...

הגאון רבי אברהם פאם זצ"ל (ראש ישיבת תורה ודעת בארה"ב) ובנו נסעו במונית. אחרי דקה שמו לב שה'מונה' אינו פועל. העיר הרב פאם לנהג על כך ונדהם מהתגובה: "רבי! הנסיעה הזו בשבילי!". כלומר: במתכוון לא הפעיל את המונה כדי שהכסף יכנס לכיסו ולא יצטרך להעביר אחוז מסויים לחברת המוניות.

התעקש הרב פאם שהנהג יפעיל מונה והבטיח לו שהוא ייצא מרוצה. נאמן להבטחתו, נתן לנהג 'טיפ' מכובד והלה יצא שמח וטוב לב. נימק הרב פאם שחשוב לאין ערוך להיות "ישר" מאשר עוד סכום כסף ל'טיפ' שיהיה עליו "לבזבז".

אהוב על כולם

זהירות יתירה...

בתקופה בה התגורר הגה"צ רבי שמואל אהרן יודלביץ זצ"ל בשכונת שערי חסד בירושלים, גידלו בני משפחתו תרנגולות שהטילה ביצים, לצורך מזונם של בני הבית.

באותם ימים היה זה בגדר תופעה נפוצה. גם השכנים גידלו תרנגולים בחצרם. פעם הבחין רבי שמואל אהרן כי התרנגולות שלהם מנקרות זרעונים בחצר השכנים. הוא נבהל מאוד מחשש גזל ושלח את התרנגולות אל השוחט. ולאחר מכן חזר על פתחי השכנים כדי לבקש מחילתם הגמורה.

מעילו של שמואל

שלא להנות מכספי הישיבה...

הגאון רבי שמואל הלוי ואזנר זצ"ל הקפיד מאוד שלא להנות בשום אופן מכספי ישיבתו "חכמי לובלין". אירע פעם שזרם החשמל נותק בביתו בשל תקלה שתיקונה ארך מספר ימים. כשנודע לבחורי הישיבה על התקלה, משכו כבל חשמלי מבנין הישיבה וחברוהו לביתו על מנת לספק עבורו חשמל חילופי.

אך משהבחין הרב ואזנר בכך, הורה על-אתר להסיר את הכבל, ומיאן בתוקף להשתמש בממון השייך לישיבה.

אבי ההוראה

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

פתרון התעלומה

כל שמחה מלווה במתח-קל מצד בעלי השמחה, שהכל יעבור בשלום. ללא תקלות, עיכובים ו"פאשלות". אך עדיין יש הבדל בין תקלה כלשהי בתחום הקיטרינג, לבין תקלה שנוגעת לדיני חופה וקידושין...

הנוכחים השתדלו להמתיק על הזוג הצעיר את הגלולה המרה, ואת אי הנעימות. וכולם ציפו כבר לרגע שהשליח יחזור, ויוכלו לסיים את הפרשה. בסוף זה כמובן קרה, והכל בא על מקומו בשלום.

* * *

בשלב מסוים עזב חכם-אליהו את אולם השמחות, ופנה לשוב לביתו. חכם-משה כמובן ליווה אותו, כמו תמיד. באותו כאשר נכנס חכם-אליהו הביתה, הבחין חכם-משה שהוא שולף דבר מכיסו ומניח אותו על השולחן. זה לא היה נראה לו דבר של מה-בכך והסתבר לו שמדובר בכתובה מהודרת. וכאן התעוררה לו תעלומה, וליתר דיוק שתי תעלומות:

מדוע בכלל טרח חכם-אליהו לקחת איתו כתובה לאותה חופה? ואם הייתה ברשותו הכתובה, מדוע לא הציע להשתמש בה כאשר נוכח במצוקה שנוצרה עקב פסילת הכתובה הקודמת!!

ואז חשף בפניו רבו וחותרנו שלפני כמה ימים הזמינו אותו לסדר חופה וקידושין, ולכן הכין את הכתובה. אבל ברגע שהבחין שמישהו אחר כבר מסדר חופה וקידושין שוב לא היה צורך בכתובה שהכין.

החידה עדיין לא נפתרה. נכון. מדוע לא הציע להשתמש בה כאשר נוכח במצוקה שנוצרה עקב פסילת הכתובה הקודמת!!? הלוא היה ניתן לחסוך את כל הזמן שהתבזבז לריק, ואת העיכוב שהיה לשווא?

"כל זה לא היה שווה כלום" הסביר חכם-אליהו "אם כאשר הייתי מושיט את הכתובה זה היה גורם לבעל השמחה להיזכר שהוא בעצמו הזמין אותי לסדר חופה וקידושין. הוא הרי היה מתבייש נורא!"

* * *

"זה אנשים של פעם" סיכם חכם משה את הסיפור באוזני נכדו – "זכינו לראות דברים שהיום לא רואים".

הרב הצדיק **"חכם משה מוהדיב"** שליט"א, הינו משרידי דור-דעה בגולת ארגנטינה. הוא כבר בגיל תשעים בלי עין הרע, ורוב יומו מוקדש לקבלת קהל של מתייעצים ומתברכים.

הקהילה היהודית ב'בואנוס איירס' – עיר הבירה של ארגנטינה – מורכבת מכמה וכמה חוגים ועדות. אחת מהן של יהודים שהיגרו למדינה מדמשק. חכם-משה הוא אולי זקן הדמשקאים שעדיין חי בקרבנו. מוצאו ממשפחה של מקובלים, והוא עצמו זכה לשמש גאוני עולם. כיום הוא משמש כרב קהילת "שערי תפילה" בבואנוס-איירס.

כל זה לא היה אלא הקדמה לדמותו של המספר, כפי שהוא סיפר **לנכדו שיחי'** אשר שלח אלינו את הסיפור.

* * *

בצעירותו היה "חכם משה" תלמידו המובהק של המקובל והגאון **"חכם אליהו סולי"** זצוק"ל. את כל תורתו קיבל ממנו, וגם זכה לשמש אותו רבות – שימושה של תורה. בסופו של דבר גם זכה להילקח כחתן לביתו של רבו, ממשפחת סולי המפוארת והמיוחסת.

יום אחד הוזמן חכם-אליהו לסדר חופה וקידושין אצל אחד מקהילת "שובה ישראל" בארגנטינה. כמו תמיד הכין החכם כתובה, וכל מה שצריך, וביקש מתלמידו – חכם-משה – שילוה אותו לחופה.

כאשר הגיעו השניים למקום הבחינו שרב אחר הוזמן לסדר חופה וקידושין. חכם-אליהו לא אמר מילה, והמשיך להשתתף בשמחה כאחד האורחים. לא ממש כאחד האורחים – שכן לא התייחסו אליו חלילה כאחד האורחים, אלא כרב חשוב לפי כבודו ומעמדו.

* * *

הכל עבר בשלום עד שהגיעה קריאת-הכתובה. פתאום הסתבר שבכתובה ישנן כמה טעויות חמורות, וצריך להחליף אותה. אבל כיצד יחליפו אותה אם במקום אין עותק נוסף של כתובה טובה? אין ברירה, צריכים לשלוח מישהו להשיג במהירות כתובה אחרת.

ממש לא נעים לעכב את כל השמחה, אבל אין מה לעשות...

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

קוראים נכבדים ויקרים

אנא אפשרו לנו להמשיך ולהגביר את הפצת המידות הטובות בעם ישראל לתרומות: 02-5671812 052-7150925 אפשר לתרום גם בכרטיס אשראי